

**Uchwała Nr XXIX/153/2020
Rady Miejskiej w Błażowej
z dnia 17 grudnia 2020**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błażowa na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.)

Rada Miejska w Błażowej uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błażowa na lata 2021 – 2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała nr XV/68/2015 Rady Miejskiej w Błażowej z dnia 29.12.2015 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Błażowej.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Sławomir Kowal

Wykonano w 2 Egzemplarzach:

- Egzemplarz nr 1 – a/a;

- Egzemplarz nr 2 – Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, Wydział Prawny i Nadzoru.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Błazowa
na lata 2021 - 2025**

Błazowa 2020

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Prawne podstawy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błazowa na lata 2021 - 2025.....	4
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....	4
2.1. Definicja przemocy.....	4
2.2. Cechy i fazy zjawiska przemocy w rodzinie.....	5
2.3. Rodzaje stosowanej przemocy domowej.....	6
2.4. Konsekwencje przemocy w rodzinie.....	7
3. Analiza zjawiska przemocy na terenie Gminy Błazowa.....	8
3.1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.....	8
3.2. Liczba poszkodowanych rodzin.....	10
3.3. Najczęstsze formy przemocy.....	11
3.4. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury Niebieskie Karty.....	13
4. Gminne zasoby instytucjonalne.....	14
5. Analiza SWOT.....	16
6. Cel główny i cele szczegółowe.....	18
7. Adresaci Programu.....	23
8. Monitoring, zasady sprawozdawczości oraz metody, formy i narzędzia ewaluacji.....	23

Wprowadzenie

Rodzina stanowi podstawowe i najważniejsze środowisko w życiu każdego człowieka. Jej niepowtarzalna konstrukcja, własne przyzwyczajenia oraz charakterystyczny układ stosunków, ról i funkcji – decyduje o dalszym rozwoju wszystkich jej członków wpływając na osobowość, system wartości oraz preferowany styl życia. O ile pozytywne wzorce funkcjonowania rodziny kształtują dojrzałą osobowość wyrażoną m.in. odpowiedzialnością, samodyscypliną czy świadomym rozwiązywaniem napotykanymi trudnościami życiowymi – o tyle każde dysfunkcje życia rodzinnego odciskają na psychice przeciętnego człowieka szereg znamion negatywnych, skutkujących niejednokrotnie wachlarzem zachowań patologicznych.

Jednym z przykładów ww. patologii są zachowania przemocowe, które mogą być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie powodując trwały rozpad jej więzi, naruszenie norm moralnych i prawnych, czy nawet zagrożenie bezpieczeństwa i życia jej członków. Mając na uwadze ochronę życia rodzinnego w zakresie występującej przemocy w rodzinie konieczne jest zatem ciągle diagnozowanie przemocowych zachowań w rodzinie oraz sprawny dobór odpowiednich działań pomocowych mających na celu redukcję nieporządnymi zachowań. Instytucjami powołanymi do realizacji tego zadania są przedstawiciele służb społecznych, którzy w oparciu o usankcjonowane akty prawne realizują szereg działań pomocowych na rzecz poprawy sytuacji rodzin. Jednym z podstawowych dokumentów regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest **ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**, która wyznacza m.in. zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie, a także określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Na szczeblu gminnym – do zadań administracji publicznej zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Mając na uwadze treść wymienionego artykułu – powstał **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błazowa na lata 2021 – 2025**. Ww. dokument został sporządzony w oparciu o szczegółową diagnozę zjawiska przemocy na terenie Gminy Błazowa oraz stanowi próbę przeciwdziałania oraz redukcji występującej przemocy w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu występujących zasobów pomocowych. Niniejszy program składa się z kilku części. W dokumencie znajduje się teoretyczna podstawa zjawiska przemocy oraz jego statystyczne ujęcie na terenie Gminy, a także wyodrębniony zakres działań pomocowych zmierzających poprzez realizację celów szczegółowych – do osiągnięcia celu głównego w postaci budowy zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach z terenu Gminy Błazowa. Dokument ujmuje ponadto realizatorów wymienionych działań pomocowych oraz ich termin realizacji, a także wskazuje na sposób monitoringu programu, zasady jego sprawozdawczości oraz metody, formy i narzędzie ewaluacji.

1. Prawne podstawy Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błazowa na lata 2021- 2025

Jak podano we wstępie niniejszego dokumentu – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Błazowa na lata 2021 – 2025 został opracowany na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2020 r. poz. 218 ze zm.), która to ustawa stanowi podstawowy dokument regulujący działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na gruncie polskiego prawa podstawą ww. działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest również:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),
- 3) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- 4) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245),
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- 6) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.),
- 7) Ustawa z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.).

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Problem przemocy w rodzinie stanowi jedno z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata głównie ze względu na fakt, że zaburza prawidłowe funkcjonowanie podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina. Ochrona członków rodziny przed szeroko rozumianym zjawiskiem przemocy może być skuteczna jedynie w przypadku właściwego rozumienia mechanizmów jej funkcjonowania oraz trafnej diagnozy problemu. Dokonując doboru odpowiednich działań pomocowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinach z terenu Gminy Błazowa – na wstępie warto skupić się zatem na jej właściwym zdefiniowaniu.

2.1. Definicja przemocy

W literaturze przedmiotu można spotkać wiele różnorodnych definicji przemocy w rodzinie w zależności od jej rozpatrywanego aspektu w ujęciu psychologicznym, społecznym i prawnym. Pośród najczęściej spotykanych – na szczególną uwagę zasługuje definicja Ireny Pospiszyl, zgodnie z którą przemoc określana jest jako „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”¹. Wartym zainteresowania jest również definicyjne ujęcie przemocy według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zgodnie z którą przemoc jest „celowym

¹ I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna WSiP, Warszawa 1994, s. 14.

użyciem siły fizycznej lub władzy, sformułowanym jako groźba lub rzeczywiście użytym, skierowanym przeciwko samemu sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które albo prowadzi do albo z którym wiąże się wysokie prawdopodobieństwo spowodowania obrażeń cielesnych, śmierci, szkód psychologicznych, wad rozwoju lub braku elementów niezbędnych do normalnego życia i zdrowia². Na potrzeby niniejszego opracowania najbardziej trafna wydaje się jednak analiza przemocy w kontekście ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w myśl której przemoc rozumiana jest jako **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

2.2. Cechy i fazy zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to często działanie zamierzone i wykorzystujące przewagę sił w stosunku do słabszego członka rodziny. Według wybitnych znawców tematu – charakterystycznym wyznacznikiem przemocy jest jej **intencjonalność i nierównowaga sił, a także naruszenie praw i dóbr osoby pokrzywdzonej oraz występujący u niej ból i cierpienie**³.

Typową dla sprawców przemocy intencjonalność działań przemocowych charakteryzuje celowe postępowanie przemocnika nakierunkowane na ścisłą kontrolę i podporządkowanie krzywdzonych osób z zamiarem osiągnięcia własnych celów. Przewaga sił osoby stosującej przemoc uniemożliwia natomiast ofierze sprawną samoobronę oraz jest wykorzystywana do ograniczeń jej podstawowych praw i potrzeb niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu codziennym. Dodatkowo naraża również zdrowie i życie osoby krzywdzonej na poważne szkody fizyczne i emocjonalne oraz doświadczanie bólu i cierpienia⁴.

Dokonując szczegółowej analizy zjawiska przemocy w środowisku rodzinnym zarówno w perspektywie czysto teoretycznej jak również w oparciu o doświadczenia służb społecznych zaangażowanych w pomoc osobom uwikłanym w ww. zjawisko – można zauważyć, że występowanie przemocy odbywa się zwykle według określonego schematu występujących po sobie zachowań i zdarzeń. Teoretyczne potwierdzenie wymienionej tezy może stanowić m.in. opisany przez amerykańską psycholog Leonorę E. Walker cykl przemocy, który według wybitnej znawczyni tematu

² WHO — Global status report on violence prevention 2014, Part 1 — Background, 1996 Violence Definition, p. 2; pol. WHO — Sprawozdanie na temat globalnej sytuacji w dziedzinie zapobiegania przemocy, Część 1 Podstawy, Definicja przemocy z roku 1996, s. 2.

³ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/6-co-to-jest-przemoc> (dostęp: 01.12.2020).

⁴ Tamże.

składa się z trzech następujących po sobie faz – **fazy narastania napięcia, fazy gwałtownej przemocy oraz fazy miodowego miesiąca**⁵.

Podczas fazy narastania napięcia osoba stosująca przemoc jest zazwyczaj napięta, poirytowana oraz prowokuje pierwsze kłótnie i spory. Zdarza się, że poniża swoją ofiarę poprawiając tym samym własne samopoczucie oraz zrzucając na nią całą winę za występowanie jego negatywnych zachowań. W takiej sytuacji osoby doznające przemocy często przepraszają sprawcę oraz chcą opanować sytuację spełniają jego zachcianki oraz wywiązują się z powierzonych im obowiązków. Niektóre ofiary odczuwają w tej fazie dolegliwości fizyczne takie jak ból żołądka, ból głowy, bezsenność, nudności czy utratę apetytu⁶.

W czasie fazy gwałtownej przemocy dochodzi do kulminacji negatywnych emocji zwieńczonych ostatecznie ostrym wybuchem agresji. Sprawca przemocy nie zważając na krzywdę drugiego człowieka ucieka się do aktów różnego rodzaju przemocy powodując tym samym uszczerbki na zdrowiu psychicznym oraz fizycznym swojej ofiary, która w takiej sytuacji staje się bezbronna. Nierzadko ofiara przemocy poszukuje pomocy lub wsparcia, jednakże po ustaniu zachowań przemocowych szybko wycofuje apel o pomoc⁷.

Faza miodowego miesiąca objawia się zmianą zachowań osoby stosującej przemoc, która zdawszy sobie sprawę z dokonanych aktów przemocy okazuje skruchę oraz wyraża chęć zmiany swojego postępowania. Swoim zachowaniem stara się wynagrodzić wyrządzone krzywdy co sprawia, że jej ofiara ponownie obdarza ją zaufaniem wybacząc stosowane akty przemocy⁸.

2.3. Rodzaje stosowanej przemocy domowej

Dokonując przeglądu dostępnej literatury przedmiotu można spotkać różnorodne klasyfikacje przemocy. Pośród najczęściej spotykanych wyróżniany jest podział na przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i zaniedbanie.

- 1) **przemoc fizyczna** – stanowi naruszenie nietykalności fizycznej i jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
- 2) **przemoc psychiczna** – jest naruszeniem godności osobistej i przejawia się przez takie zachowania jak np.: obrażanie, wyzywanie, izolowanie, ośmieszanie, kontrolowanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, wyśmiewanie, lekceważenie, ograniczanie kontaktów, ciągłe niepokojenie itp.;

⁵ Tamże.

⁶ M. Ciesielska, *Rodzaje, formy i cykl przemocy w rodzinie* w: Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, nr 12 (3) 2014, s. 13.

⁷ Tamże, s. 14.

⁸ Tamże, s. 14.

- 3) **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych czynności seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności np.: zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie oglądania pornografii itp.;
- 4) **przemoc ekonomiczna** – to zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiar od sprawcy lub naruszenie jego własności np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, dysponowanie czyjąś własnością bez pozwolenia, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej itp.;
- 5) **zaniedbanie** – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

2.4. Konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Pośród fizycznych konsekwencji występujących zachowań przemocywych będących efektem bezpośredniego naruszenia nietykalności cielesnej ofiary takich jak urazy, złamania, zasinienia czy zadrapania wiele poszkodowanych odczuwa również różnorodne dolegliwości zdrowotne. Pośród najczęściej spotykanych można wyróżnić m.in. chroniczne bóle głowy, mięśni lub żołądka, a także dolegliwości kardiologiczne, gastrologiczne, psychiatryczne oraz neurologiczne⁹.

Do konsekwencji emocjonalnych zaliczyć można m.in. obniżenie poczucia własnej wartości, występujące poczucie zagrożenia, silne poczucie winy, obniżony nastrój, kłopoty z koncentracją, drażliwość, stany lękowe, nieufność, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji. Pośród konsekwencji społecznych najczęściej spotykane jest wycofanie się osoby doznającej przemocy z życia społecznego wyrażone m.in. unikaniem kontaktów czy izolacją. Niezrozumiałe zachowanie poszkodowanych ofiar przemocy w literaturze przedmiotu tłumaczone jest najczęściej występowaniem wyuczonych bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego¹⁰.

⁹ Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów alkoholowych, *Przemoc w rodzinie – sytuacja osób doznających przemocy w rodzinie*, s. 12 – 13.

¹⁰ Tamże.

3. Analiza zjawiska przemocy na terenie Gminy Błazowa

Rozpoczynając rozważania na temat rozmiaru i skali zjawiska przemocy występującej w rodzinach z terenu Gminy Błazowa na wstępie należy podkreślić, że właściwa i miarodajna diagnoza ww. dysfunkcji jest niezwykle trudna z uwagi na fakt wciąż niezbadanych przypadków przemocy w rodzinie. Warto zaznaczyć, że pomimo różnorodnych działań profilaktycznych i edukacyjnych nakierowanych na konieczność jawnego akcentowania występujących zachowań przemocowych w środowisku domowym – wiele środowisk społecznych wciąż nie zgłasza występujących dysfunkcji rodzinnych celem uzyskania niezbędnej pomocy i wsparcia. Problematyka przemocy domowej traktowana w wielu rodzinach jako temat wstydlivy oraz drażliwy często pozostaje tajemnicą skrywaną pośród najbliższych jej członków. Nic więc dziwnego, że napotykając w swoim rozwoju na liczne bariery metodologiczne – statystyki zjawiska przemocy domowej odzwierciedlają jedynie przybliżone rozmiary badanej rzeczywistości. Dokonując zatem próby statystycznego ujęcia zjawiska przemocy na terenie Gminy Błazowa należy mieć świadomość, że wskazane statystyki stanowią jedynie odzwierciedlenie zarejestrowanych przypadków przemocy, a więc niekoniecznie ukazują rzeczywistą skalę problemu na terenie gminy.

3.1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”

Jednym z miarodajnych narzędzi badawczych w przypadku zjawiska przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskie Karty”. Zgodnie z art. 9d ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ww. procedura „obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie” natomiast jej wszczęcie zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednego z ww. podmiotów – w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Jak wynika z art. 9d ust. 4 ww. ustawy procedura „Niebieskie Karty” wszczynana jest „w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie” a zgodnie z art. 9d ust.1 wskazanego aktu podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w ramach procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Błazowa przez przedstawicieli uprawnionych do tego instytucji w podziale na lata 2016 – 2020. Poniższe zestawienie wskazuje ponadto na liczbę przeprowadzonych interwencji domowych

oraz liczbę osób izolowanych przez funkcjonariuszy policji do wytrzeźwienia w Izbie Wytrzeźwień w Rzeszowie przy ul. Jana Kochanowskiego 17.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Błażowa na przestrzeni lat 2016 – 2020 z ujęciem przeprowadzonych interwencji domowych i izolacji w izbie wytrzeźwień.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020*
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w tym:	24	13	19	31	10
przez przedstawicieli policji	14	8	14	24	10
przez pracowników socjalnych MGOPS w Błażowej	6	2	3	4	0
przez przedstawicieli GKRPA w Błażowej	3	2	2	2	0
przez przedstawicieli oświaty	0	0	0	0	0
przez przedstawicieli służby zdrowia	1	1	0	1	0
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	99	89	107	96	92
Liczba osób izolowanych do wytrzeźwienia	41	22	42	64	46

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błażowej i Posterunku Policji w Błażowej Komisariatu Policji w Dynowie (*dane z 2020 r. obejmują stan na dzień 31.11.2020 r.)

Jak wynika z powyższej tabeli największą liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” odnotowano w 2019 r. poprzez wypełnienie aż 31 formularzy „Niebieska Karty – A”, a także w 2016 r. gdzie ww. formularzy wypełnionych zostało 24 egzemplarze. Zgodnie z podaną statystyką najniższą liczbę wszczętych procedur zanotowano w 2020 r., gdzie liczba założonych spraw była prawie trzykrotnie niższa w stosunku do poprzedniego 2019 r. Analizując powyższe zestawienie można zaobserwować, że od 2017 r. do 2019 r. nastąpił nieregularny wzrost wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, które zgodnie z Tabelą nr 1 w większości przypadków zostały założone przez funkcjonariuszy policji i w drugiej kolejności przez pracowników socjalnych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Błażowej. Większy udział funkcjonariuszy policji we wdrażaniu ww. procedury bez wątpienia wynika z faktu pierwszorzędowej ingerencji wymienionych służb społecznych w procesie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinach. Większość procedur „Niebieskie Karty” zakładanych jest bowiem w wyniku podejmowanych przez policje interwencji domowych, których liczba – zgodnie z powyższą Tabelą nr 1 – rośnie systematycznie od roku 2017. Podobną tendencję ujawnia liczba osób izolowanych przez funkcjonariuszy policji w izbie wytrzeźwień. Pod koniec 2018 r. odnotowano prawie dwukrotny wzrost podejmowanych działań w stosunku do 2017 r. w zakresie izolacji nietrzeźwych osób. Wysoka liczba działań związanych z ingerencją funkcjonariuszy policji w domowe życie mieszkańców Gminy Błażowa świadczy bezpośrednio o sporym natężeniu występujących w tych rodzinach dysfunkcji i zaburzeń życia rodzinnego – co pociąga za sobą uzasadnioną konieczność wdrażania ciągłych, interdyscyplinarnych działań pomocowych na rzecz ww. grupy rodzin, celem wspólnego przezwyciężania występujących problemów, a w szczególności ochrony poszkodowanych członków rodzin.

3.2. Liczba poszkodowanych rodzin

Przemoc w rodzinie jest problemem społecznym, który może dotkać każdego człowieka bez względu na wiek, rodzaj wykształcenia, czy piastowaną funkcję społeczną. Zgodnie z zapisem ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – o przemocy można mówić już w przypadku jednorazowego i umyślnego działania lub zaniechania naruszającego prawa lub dobra osobiste członków rodziny. Nierzadko jednak samo zjawisko przemocy domowej jest długotrwałym procesem liczącym nawet w latach, w czasie którego często następuje zróżnicowany poziom eskalacji zachowań przemocowych zgodnie z zdefiniowanym cyklem przemocy. Według danych zgromadzonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Błazowej – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Błazowa w kolejnych latach 2016 – 2020 jest często wyższa od samej liczby rodzin, w których nastąpiło podejrzenie występowania przemocy co jest dowodem na to, że w pojedynczych rodzinach dotkniętych przemocą domową zarejestrowano kolejne zgłoszenie w zakresie występującej dysfunkcji. Z porównania powyższej Tabeli nr 1 z kolejnym zestawieniem umieszczonym w poniżej Tabeli nr 2 – wynika, że różnica w liczbie wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do poszkodowanych rodzin występuje np. w roku 2016, w którym wypełniono trzy dodatkowe formularze „Niebieska Karta – A” w rodzinach, w których już wcześniej trwała wymieniona procedura „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 2. Liczba rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy z terenu Gminy Błazowa z podziałem na lata 2016 – 2020 z uwzględnieniem liczby ofiar i sprawców przemocy.

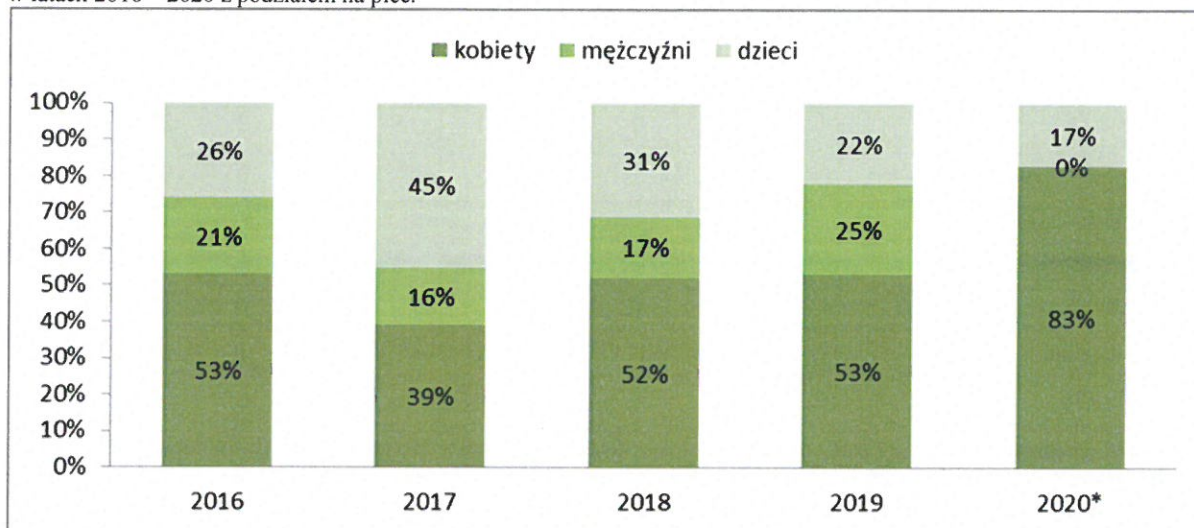
Rok	2016	2017	2018	2019	2020*
Całkowita liczba ludności na terenie Gminy Błazowa	10 877	10 874	10 888	10 880	10 880
Liczba rodzin w których występuje przemoc w tym:	21	13	19	30	10
Liczba osób pokrzywdzonych w tym:	72	44	52	101	23
kobiety	38	17	27	54	12
mężczyźni	15	7	9	25	4
dzieci	19	20	16	22	7
Liczba osób stosujących przemoc w tym:	23	13	19	28	10
kobiety	1	1	0	5	0
mężczyźni	22	11	18	23	10
dzieci	0	1	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błazowej i danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Błazowej (*dane z 2020 r. obejmują stan na dzień 31.11.2020 r.)

Zgodnie z tabelarycznym ujęciem tematu największą liczbę poszkodowanych rodzin odnotowano natomiast w 2019 r., w którym liczba pokrzywdzonych osób – rozumiana nie tyle jako liczba ofiar przemocy domowej odznaczonych w formularzu „Niebieska Karta – A”, ale całościowa ilość zamieszkałych wspólnie poszkodowanych i uwikłanych w ww. zjawisko członków rodziny – wyniosła aż 101 osób, co stanowi niecały 1% całkowitej liczby ludności z terenu Gminy Błazowa.

Chociaż udział procentowy pokrzywdzonych osób w stosunku do odnotowanej liczby ludności w obrębie Gminy klaruje się na stosunkowo niskim poziomie, to jednak nie należy traktować go obojętnie, dokładając wszelkich starań do ochrony wszystkich poszkodowanych beneficjentów. Należy pamiętać, że najbardziej narażone na dotkliwe skutki przemocy domowej są małoletnie dzieci, które zgodnie z poniższym Wykresem nr 1 stanowią wciąż spory odsetek całkowitej liczby wszystkich poszkodowanych z terenu Gminy Błazowa.

Wykres nr 1. Procentowy wskaźnik poszkodowanych osób z terenu Gminy Błazowa uwikłanych w zjawisko przemocy w latach 2016 – 2020 z podziałem na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błazowej (*dane z 2020 r. obejmują stan na dzień 31.11.2020 r.)

Jak wynika z powyższego zestawienia – przemocy domowej w 2017 r. doświadczyło aż 45% dzieci spośród wszystkich odnotowanych ofiar z terenu Gminy Błazowa. W 2016 r. oraz 2018 r. i 2019 r. odsetek poszkodowanych dzieci stanowił mniej więcej jedną trzecią osób doświadczających przemocy, natomiast odsetek kobiet we wskazanym okresie utrzymywał się na poziomie około 50%. Zgodnie ze statystycznym ujęciem przemocy – najmniejszą liczbę poszkodowanych stanowili mężczyźni, którzy według zgromadzonych danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błazowej przodowali jednocześnie w grupie będącej sprawcami przemocy. Z analizy powyższej Tabeli nr 2 można wywnioskować, że prócz 2019 r. w którym spośród osób stosujących przemoc znalazło się 5 kobiet – to we wszystkich pozostałych latach wymienionych w powyższym wyszczególnieniu – ponad 90% sprawców stanowili mężczyźni.

3.3. Najczęstsze formy przemocy

Nie ulega wątpliwości, że stosowana przemoc w rodzinie jest zawsze zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie zastraszonej ofiary. Uzyskanie przez sprawcę pełnej kontroli nad pokrzywdzoną osobą odbywa się z wykorzystaniem występującej przewagi sił, która w każdym przypadku wyraża się szeregiem patologicznych zachowań. W Tabeli nr 3 zaprezentowano zestawienie zachowań przemocowych, jakie na przestrzeni lat 2016 – 2020

zostały wskazane w formularzach „Niebieska Karta – A” przez osoby wobec których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie.

Tabela nr 3. Doświadczane formy przemocy wobec dorosłych i dzieci z terenu Gminy Błazowa z podziałem na lata 2016 – 2020 na podstawie zebranych informacji zawartych w formularzach „Niebieska Karta – A”.

Rok	2016		2017		2018		2019		2020*	
	wobec dorosł.	wobec dzieci	wobec dorosł.	wobec dzieci	wobec dorosł.	wobec dzieci	wobec dorosł.	wobec dzieci	wobec dorosł.	wobec dzieci
Formy przemocy w rodzinie										
przemoc fizyczna w tym :										
popychanie	18	0	11	1	11	2	13	3	13	0
uderzanie	18	0	8	1	6	1	8	2	11	0
wykręcanie rąk	9	0	2	0	3	2	7	0	5	0
duszenie	4	0	1	0	2	0	2	1	5	0
kopanie	7	0	4	1	5	4	2	3	6	0
spoliczkowanie	10	0	3	1	3	0	5	0	6	0
uszkodzenia ciała w tym:										
zasinienia	15	0	4	1	3	0	6	1	6	0
zadrapania	11	0	3	0	1	2	5	0	8	0
krwawienia	4	0	1	1	1	0	1	0	1	0
oparzenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
przemoc psychiczna w tym:										
izolacja	2	0	2	4	3	1	3	2	4	0
wyzwiska	22	2	12	2	14	2	16	4	12	1
ośmieszanie	16	1	9	1	13	1	13	3	12	0
groźby	16	0	11	1	10	1	10	3	8	0
kontrolowanie	10	0	5	1	8	1	8	3	5	0
ograniczanie kontaktów	5	0	1	1	4	1	6	3	4	0
krytykowanie	21	0	11	3	12	2	15	4	10	1
poniżanie	19	1	9	4	13	1	14	3	12	0
demoralizacja	7	1	2	4	4	0	0	2	0	2
ciągłe niepokojenie	18	1	10	5	12	2	10	3	10	2
przemoc seksualna w tym:										
zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
inne rodzaje zachowań w tym:										
Niszczzenie/uszkodzenie mienia	0	0	7	2	6	1	8	1	5	0
Zabór/przywłaszczenie mienia	11	0	6	3	4	1	4	3	5	0
Groźba karalna/znieważenie	4	0	7	1	9	0	8	0	9	0
Zmuszanie do picia alkoholu	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmuszanie do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błazowej (*dane z 2020 r. obejmują stan na dzień 31.11.2020 r.)

Jak wynika z analizy przedstawionych danych – najczęściej zgłoszonych zachowań przemocowych zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci odnotowano w kategorii przemocy psychicznej. Pośród najczęściej wymienionych zachowań tej kategorii znalazły się wyzwiska i krytykowanie, a także ośmieszanie, poniżanie i ciągłe niepokojenie oraz groźby – szczególnie w stosunku do osób dorosłych. Najmniejsza liczba pokrzywdzonych na przestrzeni kolejnych lat kalendarzowych wskazała natomiast na demoralizację oraz ograniczanie kontaktów.

Rozpatrując kategorię przemocy fizycznej można stwierdzić, że duszenie to najrzadziej spotykane naruszenie nietykalności fizycznej na terenie Gminy Błazowa w ostatnich latach. Popychanie i uderzanie natomiast jest jedną z najczęściej wymienianych represji w stosunku do pokrzywdzonych. Najwięcej takich zachowań zgłoszono w roku 2016, 2019 i 2020, co bez wątpienia ma związek z samą liczbą wdrożonych procedur „Niebieskie Karty”. Jak wynika z powyższego zestawienia w ślad za popychaniem i uderzaniem pokrzywdzeni najczęściej wskazywali na takie uszkodzenia ciała, jak zasinienia i zadrapania. Krwawienia zgłaszano nieco rzadziej, natomiast nikt z poszkodowanych nie poinformował o występującym u niego oparzeniu jako bezpośrednim skutku stosowanej wobec niego przemocy fizycznej.

Dokonując dalszej analizy występujących na terenie Gminy Błazowa zachowań przemocowych w stosunku do pokrzywdzonych wobec których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” należy zauważyć, że zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych będące wyznacznikiem stosowanej przemocy seksualnej, a także zmuszanie do picia alkoholu to sporadyczne akty przemocy w stosunku do ofiar przemocy domowej. W badanym okresie poszkodowani wskazali na zaledwie dwukrotne działania sprawców w kontekście zmuszania dorosłych do czynności o charakterze seksualnym oraz dziewięć przypadków zmuszania do spożywania napojów alkoholowych, zaś nikt z ofiar przemocy domowej nie powiadomił o stosowanym wobec niego zmuszaniu do zażywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków. Pośród innych rodzajów zachowań przemocowych znalazła się za to groźba karalna i znieważenie, zabór i przywłaszczenie mienia oraz niszczenie i przywłaszczenie mienia.

3.4. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Podstawę prawną do zakończenia procedury „Niebieskie Karty” stanowi § 18 ust. 1 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, zgodnie z którym następuje ono w przypadku „ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań”. Niezależnie jednak od przyczyny zakończenia – decyzja o zamknięciu ww. procedury rodzi nie lada wyzwanie wobec wszystkich zaangażowanych w pomoc przedstawicieli powołanej grupy roboczej, a także zespołu interdyscyplinarnego. W poniższej Tabeli

nr 4 przedstawiono liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Błazowa w podziale na lata 2016 – 2020 i z uwzględnieniem ustawowej przesłanki jej zakończenia.

Tabela nr 4. Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2016 – 2020 z uwzględnieniem powodów ich zakończenia zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Rok	2016	2017	2018	2019	2020*
Liczba zakończonych spraw w ramach procedury NK w tym :	18	17	26	11	14
na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia	18	15	22	9	6
na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia	0	2	4	2	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Błazowej (*dane z 2020 r. obejmują stan na dzień 31.11.2020 r.)

Jak wynika z powyższego zestawienia największą liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty” odnotowano w 2018 r. – w którym zakończono 26 spraw. W 2016 r. liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty” wynosiła 18, w 2017 r. – 17, w 2019 r. – 11, a w 2020 r. 14. Większość procedur „Niebieskie Karty” została zamknięta z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu jej dalszego stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. W nielicznych przypadkach ww. procedurę zamknięto ze względu na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań, czego przykład może stanowić m.in. śmierć jednej ze stron uwikłanych w zjawisko przemocy, brak charakterystycznych znamion przemocy, czy zmiana miejsca zamieszkania przez jedną ze stron postępowania.

4. Gminne zasoby instytucjonalne

Rozpatrując lokalne środowisko Gminy Błazowa pod kątem dostępnych zasobów instytucjonalnych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – należy stwierdzić, że na rozpatrywanym obszarze funkcjonuje szereg różnorodnych instytucji pomocowych spośród których największą rolę odgrywają:

- 1) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – który realizuje zadania gminy z zakresu pomocy społecznej. Ww. jednostka diagnozuje potrzeby oraz rozpoznaje sytuację osoby, co do której istnieje podejrzenie, iż jest ofiarą przemocy w rodzinie. Pomocą rodzinie i osobom samotnie gospodarującym zajmują się pracownicy socjalni. Poprzez bezpośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą udzielają oni im kompleksowych informacji o możliwości uzyskania wsparcia w środowisku lokalnym. Uprawnienia Pomocy Społecznej w dużym zakresie dotyczą również pomocy niematerialnej, bardzo ważnej w sytuacji wychodzenia z przemocy, w szczególności pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej. Pracownicy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej informują osoby, co do których istnieje podejrzenie, iż są dotknięte przemocą w rodzinie o możliwościach podjęcia dalszych działań, które pomogą im poprawić sytuację osobistą. W zależności od potrzeb organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, zapewniają schronienie

w całodobowej placówce świadczącej pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni mogą również przeprowadzać rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat następstw jakie nosi za sobą przemoc oraz poinformować ich o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się również obsługą organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego;

- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka wystąpienia przemocy. Dla osób uzależnionych od alkoholu, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wdraża się procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez kontakt z uzależnionym motywuje go do podjęcia terapii odwykowej. Podstawowym celem terapii uzależnienia od alkoholu jest uzyskanie poprawy zdrowia pacjenta. Oczekiwanym efektem terapii uzależnienia od alkoholu jest trwałe zatrzymanie jego spożywania, uzyskanie świadomości choroby, uzyskanie wglądu w mechanizmy choroby, dzięki którym może on nauczyć się unikania powrotu do nadużywania alkoholu w przyszłości;
- 3) służba zdrowia, do której zadań należy udzielenie podstawowej opieki medycznej oraz przeprowadzenie rozmowy w taki sposób, aby umożliwić rozpoznanie przemocy. Przedstawiciele tych instytucji mają obowiązek wydać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, jak i poinformować osobę, wobec której istnieje podejrzenie, iż jest dotknięta przemocą w rodzinie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji. Pracownicy służby zdrowia zobowiązani są do powiadomienia organów ścigania, jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa (np. ślady wykorzystywania seksualnego, ślady ciężkiego uszkodzenia ciała itd.);
- 4) policja – nadrzędnym zadaniem organu jest udzielenie niezbędnej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, iż jest dotknięta przemocą w rodzinie, organizuje on niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej oraz w razie konieczności podejmuje inne nieodzowne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia. Na podstawie odrębnych przepisów podejmuje czynności w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania. W ramach możliwości funkcjonariusze policji przeprowadzają rozmowę o odpowiedzialności karnej oraz wzywają osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. Policja przeprowadza w przypadkach niecierpiących zwłoki na miejscu zdarzenia czynności procesowe do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 5) oświata – obejmuje ogół instytucji, których poza podstawowym celem jakim jest kształcenie dzieci i młodzieży m.in. zapewnia im opiekę poza rodziną oraz mając sposobność oddziaływania na rodziców wspierają prowadzone przez nich działania wychowawcze. W gminie Błażowa funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- a) Szkoła Podstawowa w Lecce,
- b) Szkoła Podstawowa w Białce,
- c) Szkoła Podstawowa w Kąkolówce,
- d) Szkoła Podstawowa w Futomie,
- e) Szkoła Podstawowa w Piątkowej,
- f) Szkoła Podstawowa w Nowym Borku,
- g) Szkoła Podstawowa w Błazowej Dolnej,
- h) Zespół Szkół w Błazowej.

W ramach zadań przedstawiciele oświaty udzielają kompleksowych informacji na temat możliwości w zakresie uzyskania pomocy, w szczególności prawnej, socjalnej, psychologicznej i pedagogicznej oraz o podmiotach i instytucjach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W ramach możliwości prowadzą rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat następstw jakie niesie za sobą przemoc, jak i informują o tym, iż mogą oni podjąć leczenie lub terapię oraz wziąć udział w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Pracownicy oświaty diagnozują sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci.

5. Analiza SWOT

Planując skuteczny zakres działań pomocowych w obrębie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Błazowa warto przeprowadzić na wstępie skrupulatną ocenę występujących w obrębie ww. gminy czynników zewnętrznych i wewnętrznych mogących mieć wpływ na powodzenie realizacji planu strategicznego. Odpowiednią metodą oceny wyżej wskazanych zagadnień jest tzw. Analiza SWOT, która stanowi jedną z najpopularniejszych technik analizy strategicznej. Rozwiązanie skupia się na wszechstronnej analizie takich czynników jak:

- 1) **mocne strony** (czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne podmioty działające w danym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju),
- 2) **słabe strony** (czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności),
- 3) **szanse** (uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój),
- 4) **zagrożenia** (tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju).

W przypadku analizy mocnych i słabych stron należy upatrywać ich w lokalnym zespole zasobów gminnych, natomiast w poszukiwaniu szans i zagrożeń należy odwołać się do warunków oraz procesów zewnętrznych, które wpływają aktualnie lub będą wpływać na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze.

Tabela nr 5. Analiza SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. istniejące zaplecze kadrowe i instytucjonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 2. dostęp do nieodpłatnej pomocy socjalnej, prawnej, psychologicznej i pedagogicznej na terenie Gminy; 3. możliwość aktywnej współpracy służb zaangażowanych w pomoc rodzinom uwikłanym w zjawisko przemocy w rodzinie; 4. aktywne funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz realizacja grup roboczych; 5. doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy; 6. wykorzystywanie istniejących procedur i obowiązujących przepisów w zakresie ochrony osób uwikłanych w zjawisko przemocy i przeciwdziałania zachowań przemocowych ze strony sprawców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. brak mieszkań socjalnych i chronionych dla osób doświadczających przemocy; 2. brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 3. brak na terenie gminy grup wsparcia i grup samopomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 4. bierna postawa rodzin w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych; 5. utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa i wsparcia; 6. niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie o wzajemnych kompetencjach i zapleczu; 7. niewystarczająca liczba szkoleń dla kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod pracy z ofiarą i sprawcą przemocy oraz szkoleń interdyscyplinarnych.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. wzmocnienie interdyscyplinarnej współpracy między instytucjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 2. otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym; 3. upowszechnianie informacji w środowisku lokalnym na temat instytucji udzielających pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w zjawisko przemocy; 4. zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową; 5. wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie; 6. stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie 7. systematyczne monitorowanie rodzin oraz wczesne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie; 8. dobrowolne uczestnictwo sprawców przemocy domowej w programach korekcyjno - edukacyjnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bierność osób doznających przemocy w zakresie zmiany aktualnej sytuacji życiowej związanej z występującym zjawiskiem przemocy; 2. nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie; 3. wzrost patologii społecznych; 4. brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej i poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc ze względu na niskie kary w stosunku do popełnianych czynów; 5. niski poziom wiedzy społecznej na temat istniejącego zaplecza i możliwości skorzystania z pomocy; 6. przenoszenie odpowiedzialności za podjęcie działań w sytuacji przemocy w rodzinie na inne podmioty przez niektóre instytucje zobowiązane do interwencji.

Źródło: opracowanie własne.

6. Cel główny i cele szczegółowe

Głównym celem niniejszego Programu jest budowa i rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach z terenu Gminy Błazowa celem redukcji występujących zachowań przemocowych oraz ochrony osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Osiągnięcie wymienionego celu głównego zaplanowano w oparciu o realizację celów szczegółowych takich jak:

- 1) zwiększenie bezpieczeństwa osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy,
- 3) podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie,
- 4) podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności służb realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zwiększenie bezpieczeństwa osób uwikłanych w zjawisko przemocy służy ochronie życia i zdrowia poszkodowanych członków rodziny umożliwiając im jednocześnie bezpieczne funkcjonowanie w środowisku domowym z poszanowaniem ich praw i wolności oraz z zachowaniem godności osobistej.

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy ma na celu ograniczenie występującego zjawiska przemocy na terenie Gminy Błazowa i będzie realizowane poprzez inicjowanie działań interwencyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie oraz szeroko rozumiane działania informacyjne i edukacyjne w zakresie konsekwencji stosowanej przemocy oraz możliwości uzyskania stosownej pomocy i wsparcia celem eliminacji zachowań przemocowych, kształtowania umiejętności samokontroli oraz rozwiązywania konfliktów bez udziału przemocy.

Zaplanowane podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie będzie realizowane z intencją uwrażliwienia lokalnej społeczności na problem przemocy domowej celem wzrostu odpowiedzialności społecznej w kontekście pożądaných reakcji na występujące zjawisko przemocy. Realizacja wymienionego celu będzie się skupiać na rozpowszechnianiu materiałów edukacyjno – informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz dostępnych instytucjach udzielających pomocy i wsparcia, a także organizacji zajęć edukacyjno – wychowawczych, kampanii i spotkań profilaktycznych na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży z terenu Gminy Błazowa. Ponadto w ramach wymienionego celu zaplanowano organizację festynów, inicjatyw sportowo – rekreacyjnych, pikników rodzinnych i imprez okolicznościowych celem wzmocnienia więzi rodzinnych oraz poprawy wspólnych relacji.

Podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności służb realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostanie zrealizowane m.in. poprzez udział w licznych szkoleniach oraz wymianie wiedzy i doświadczeń pośród członków zespołu interdyscyplinarnego oraz służb działających na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

**1. Cel szczegółowy:
Zwiększenie bezpieczeństwa i ochrona osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie**

Kierunki działań	Wskaźniki	Efekty	Realizatorzy	Termin realizacji
<p>1) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie celem udzielenia stosownej pomocy i wsparcia;</p> <p>2) Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy w rodzinach dotkniętych przemocą;</p> <p>3) Współpraca lokalnych instytucji celem redukcji występującej przemocy w rodzinie;</p> <p>4) Inicjowanie działań interwencyjnych w środowiskach dotkniętych przemocą;</p> <p>5) Informowanie pokrzywdzonych osób o dostępnych możliwościach i formach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, medycznej, pedagogicznej;</p> <p>6) Edukacja ofiar przemocy w zakresie przysługujących im praw;</p> <p>7) Organizacja bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy poprzez bieżącą współpracę z instytucjami zapewniającymi schronienie dla ofiar przemocy domowej;</p> <p>8) Systematyczny monitoring rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.</p>	<p>1) Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”;</p> <p>2) Liczba opracowanych planów pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”;</p> <p>3) Liczba zorganizowanych grup roboczych z osobami doznającymi przemocy w rodzinie;</p> <p>4) Liczba rodzin i osób objętych pomocą i wsparciem w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”;</p> <p>5) Liczba osób umieszczonych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej;</p> <p>6) Liczba pisemnych zawiadomień do sądu i prokuratury;</p> <p>7) Liczba przeprowadzonych monitoringów w rodzinach uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.</p>	<p>1) Zwiększenie bezpieczeństwa rodzin i osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej;</p> <p>2) Zwiększenie skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;</p> <p>3) Wzrost wiedzy u osób pokrzywdzonych na temat dostępnych możliwości pomocy i wsparcia w sytuacji występującej przemocy;</p> <p>4) Zapobieganie powstawaniu sytuacjom kryzysowym poprzez wczesne reagowanie;</p> <p>5) Minimalizacja zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Błażowa.</p>	<p>1) Członkowie GZI w Błażowej;</p> <p>2) MGOPS w Błażowej;</p> <p>3) Placówki oświatowe;</p> <p>4) GKRPA w Błażowej;</p> <p>5) Policja;</p> <p>6) Służba zdrowia;</p> <p>7) Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie;</p> <p>8) Sąd Rejonowy w Rzeszowie.</p>	<p>corocznie w okresie 2021 – 2025</p>

**2. Cel szczegółowy:
Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec sprawców przemocy**

Kierunki działań	Wskaźniki	Efekty	Realizatorzy	Termin realizacji
<p>1) Inicjowanie działań interwencyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;</p> <p>2) Edukowanie sprawców przemocy w zakresie odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą;</p> <p>3) Informowanie sprawców i podejrzanych o stosowanie przemocy o dostępnych możliwościach i formach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, medycznej, pedagogicznej;</p> <p>4) Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy</p> <p>5) Kierowanie osób stosujących przemoc z problemem alkoholowym do GKRPA oraz motywowanie do leczenia odwykowego;</p> <p>6) Separowanie sprawców przemocy od ofiar zgodnie z aktualnymi przepisami prawa;</p> <p>7) Systematyczny monitoring rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.</p>	<p>1) Liczba zorganizowanych grup roboczych z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie;</p> <p>2) Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”;</p> <p>3) Liczba osób uczestniczących w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy;</p> <p>4) Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych przez funkcjonariuszy policji;</p> <p>5) Liczba pisemnych zawiadomień do sądu i prokuratury;</p> <p>6) Liczba przeprowadzonych interwencji domowych;</p> <p>7) Liczba zobowiązanych sprawców przemocy do opuszczenia lokalu mieszkalnego.</p>	<p>1) Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie oraz niwelowanie jej negatywnych konsekwencji;</p> <p>2) Zapobieganie powstawaniu sytuacjom kryzysowym poprzez wczesne reagowanie;</p> <p>3) Wzrost wiedzy sprawców przemocy w zakresie konsekwencji prawnych stosowanych aktów przemocy;</p> <p>4) Wzrost wiedzy sprawców przemocy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie oraz kształtowanie umiejętności samokontroli oraz rozwiązywania konfliktów bez udziału przemocy;</p> <p>5) Poprawa jakości życia rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy przez stopniową eliminację zachowań przemocowych.</p>	<p>1) Członkowie GZI w Błazowej;</p> <p>2) MGOPS w Błazowej;</p> <p>3) Placówki oświatowe;</p> <p>4) GKRPA w Błazowej;</p> <p>5) Policja;</p> <p>6) Służba zdrowia;</p> <p>7) PCPR w Rzeszowie;</p> <p>8) Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie;</p> <p>9) Sąd Rejonowy w Rzeszowie.</p>	<p>corocznie w okresie 2021 – 2025</p>

3. Cel szczegółowy: Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie

Kierunki działań	Wskaźniki	Efekty	Realizatorzy	Termin realizacji
<p>1) Zamieszczanie materiałów edukacyjno - informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz dostępnych instytucjach udzielających pomocy i wsparcia na stronach internetowych oraz w gablotach informacyjnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;</p> <p>2) Realizacja zajęć edukacyjno – wychowawczych przez placówki oświatowe z terenu Gminy Błażowa uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie oraz sposoby radzenia sobie ze stresem i agresją;</p> <p>3) Organizacja kampanii i spotkań profilaktycznych na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży z terenu Gminy Błażowa;</p> <p>4) Organizacja festynów, inicjatyw sportowo – rekreacyjnych, pikników rodzinnych i imprez okolicznościowych.</p>	<p>1) Liczba lokalnych placówek i instytucji rozpowszechniających materiały edukacyjno – informacyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz dostępnych instytucjach udzielających pomocy i wsparcia;</p> <p>2) Liczba zajęć edukacyjno – wychowawczych w placówkach oświatowych w ramach programów profilaktycznych;</p> <p>3) Liczba zorganizowanych kampanii i spotkań profilaktycznych na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży z terenu Gminy Błażowa;</p> <p>4) Liczba zorganizowanych festynów, inicjatyw sportowo – rekreacyjnych, pikników rodzinnych i imprez okolicznościowych.</p>	<p>1) Uwrażliwienie lokalnej społeczności na problem przemocy domowej;</p> <p>2) Wzrost wiedzy i umiejętności lokalnej społeczności na temat występujących mechanizmów przemocy oraz dostępnych instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w zjawisko przemocy w rodzinie;</p> <p>3) Eliminacja mitów, przekonań i stereotypów na temat przemocy w rodzinie;</p> <p>4) Wzrost odpowiedzialności społecznej w kontekście pożądanego reakcji na występujące zjawisko przemocy;</p> <p>5) Wzrost wiedzy w zakresie alternatywnych sposobów radzenia sobie z agresją wśród dzieci i młodzieży;</p> <p>6) Integracja rodzin oraz zacieśnianie więzi rodzinnych;</p> <p>7) Poprawa stylu życia i socjalizacja rodzin.</p>	<p>1) Członkowie GZI w Błażowej;</p> <p>2) MGOPS w Błażowej;</p> <p>3) Placówki oświatowe;</p> <p>4) Placówki służby zdrowia;</p> <p>5) GKRPA w Błażowej;</p> <p>6) Policja;</p> <p>7) Urząd Miejski w Błażowej;</p> <p>8) GOK w Błażowej;</p> <p>9) Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Błażowej.</p>	<p>corocznie od I do V w latach 2021 – 2025</p> <p>corocznie od I do VI i od IX do XII w latach 2021 – 2025</p> <p>corocznie od I do VI i od IX do XII w latach 2021 – 2025</p> <p>corocznie od III do IX w latach 2021 – 2025</p>

4. Cel szczegółowy:

Podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności służb realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunki działań	Wskaźniki	Efekty	Realizatorzy	Termin realizacji
<p>1) Szkolenie służb zajmujących się profesjonalnym niesieniem pomocy osobom uwięzianym w zjawisko przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, grupach wymiany doświadczeń;</p> <p>2) Wsparcie prawne dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>3) Wymiana wiedzy i doświadczeń pośród członków zespołu interdyscyplinarnego.</p>	<p>1) Liczba zrealizowanych szkoleń;</p> <p>2) Liczba przeszkolonych osób;</p> <p>3) Liczba zrealizowanych konsultacji prawnych.</p>	<p>1) Podniesienie kompetencji, wiedzy i umiejętności służb pomocowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>2) Wymiana doświadczeń w zakresie aktywnego rozwiązywania problemów rodzinnych;</p> <p>3) Wzrost skuteczności podejmowanych działań pomocowych;</p> <p>4) Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego poprzez aktywne wdrażanie nowych technik i metod pracy.</p>	<p>1) Członkowie GZI w Białej; MGOPS w Białej;</p> <p>2) MGOPS w Białej;</p> <p>3) Placówki oświatowe;</p> <p>4) Placówki służby zdrowia;</p> <p>5) GKRPA w Białej;</p> <p>6) Policja.</p>	<p>corocznie w okresie 2021 – 2025</p>

7. Adresaci Programu

Głównym zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 jest zapewnienie kompleksowej pomocy osobom uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie, redukcja zachowań przemocowych w rodzinach z terenu Gminy Błazowa a także wzrost wiedzy lokalnej społeczności na temat występującego zjawiska przemocy. Adresatami ww. programu są zatem:

- 1) osoby zagrożone występowaniem przemocy w rodzinie,
- 2) ofiary przemocy domowej;
- 3) osoby stosujące przemoc w rodzinie i podejrzane o jej stosowanie;
- 4) świadkowie przemocy w rodzinie;
- 5) lokalne środowisko społeczne;
- 6) przedstawiciele instytucji, służb samorządowych oraz organizacji pozarządowych, pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

8. Monitoring, zasady sprawozdawczości oraz metody, formy i narzędzia ewaluacji

Monitoring realizacji programu polegał będzie na zbieraniu przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Błazowej danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu na podstawie wewnętrznych statystyk tworzonych w oparciu o prowadzone rejestry zespołu interdyscyplinarnego, akta osobowe rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy oraz pisemne wnioski o udostępnienie danych do podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę efektów realizowanych czynności pomocowych zgodnie z założeniami niniejszego programu, które ujęte zostaną w jednolitym i całościowym sprawozdaniu, które zostanie przedłożone Burmistrzowi Błazowej w terminie do 28 lutego roku następnego po roku sprawozdawczym.

